

10. Szőlő és bor

10.1. Világ- és európai piaci tendenciák

A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal (OIV) becslése szerint a világ szőlőtermő területe 1%-kal, az Európai Unióé 2%-kal, 3730 millió hektárra csökkent 2009-ben. A déli féltekén és az USA-ban a területek nagysága 2009 nem változott, míg Argentínában és Chilében kismértékben nőtt. Dél-Afrikában folytatódott a 2006 óta tartó ültetvénycsökkenés.

A világ **bortermelése** előzetes adatok alapján 262,8 és 273,1 millió hl között alakult 2009-ben, nem változott lényegesen az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az USA bortermelése 6,6%-kal nőtt. Chile 8,8, és Svájc 1,1 millió hektoliter bortermeléssel jó évet zárt, ami 2008-hoz képest 1,4%, illetve 2,8%-os növekedést jelent. Új-Zéland és Dél-Afrika bortermelése megegyezett az előző évi-vel, ugyanakkor Argentína, Brazília és Ausztrália termelése csökkent.

A Bizottság adatai szerint az EU bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 167 millió hektoliterre tehető a 2009/2010. gazdasági évben, ez 3%-kal marad el az egy évvel korábbtól. Franciaországban 10%-kal nőtt a termelés, Portugáliában, valamint Bulgáriában is meghaladta az előző évi mennyiséget. Ugyanakkor Olaszországban 8, Spanyolországban 9 és Németországban 7%-kal esett vissza a termelés.

Az USDA adatai szerint 2009-ben a világ **borexportja** a csökkenő kereslet következtében 45 millió hl volt, az előző évinél 3%-kal kevesebb. Az EU a világ borkereskedelmének körülbelül a felét adja, exportja 10%-kal, 17 millió hl-re esett vissza, Oroszország és a főbb piacok csökkenő kereslete miatt. Ausztrália a világ borexportjából 15%-kal részesedik, kivitele 2009-ben változatlan szinten (7 millió hl) maradt. Chile exportja 6 millió hektoliter körül alakult, 2%-kal csökkent. Az USA a negyedik legnagyobb borexportőr a világon. A nagyobb termés következtében 2%-kal, 4,5 millió hektoliterre nőtt a kivitele. Az export növekedését a folyamatos kanadai kereslet, valamint az EU-val és Ausztráliával szembeni versenyelőnye okozta. Az utóbbi években folyamatosan bővült az USA lédig bor exportja a palackozott borokéval szemben, mivel a lédig borok szállítási költsége alacsonyabb. Az ötödik legnagyobb exportőr, Dél-Afrika kivitele folyamatosan bővült az előző években, a vörösborkok exportja tovább nőtt 2009-ben, a fehérborok rovására. Az EU borimportja változatlan maradt, az USA-ban a stagnáló kereslet következtében szintén nem volt változás, Japán importja csökkent.

A világ **borfogyasztása** 240,0-251,5 millió hl körül alakult 2009-ben. A termelés és fogyasztás közötti különbség 21,7 millió hektoliter volt, az előző évihez viszonyítva 5%-kal csökkent.

10.2. Hazai piaci tendenciák

10.2.1. Kínálat

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa szerint **Magyarország bortermelése 3,2 millió hl volt 2009-ben**, a szőlőszemek alacsonyabb létartalma miatt **9%-kal elmaradt a 2008. évi terméstől**, ugyanakkor a magas cukor- és jó savtartalmú szőlők az elmúlt évek legjobb évjáratú borát adták. Magyarországon a 2009/2010. gazdasági évre 2123 hektár szőlőültetvény kivágását fogadta el a Bizottság.

A 2008. évről 2,8 millió hl, a megszokottnál 600-800 ezer hektoliterrel több bor maradt a pincékben. A felhalmozódott készlet miatt 2009-ben nyomott volt a szőlő felvásárlási ára, borvidéktől és fajtától függően 45-110 Ft/kg körül mozgott. A borfőlöslég levezetésére szeszesital piaci lepárlást hirdettek meg az újbórra, 52 ezer hektoliter újbor lepárlása befejeződött 2010. március végére és további 46 ezer hektoliterre már megkötötték a szerződéseket.

A KSH adatai szerint **Magyarország borimportja 43%-kal esett vissza** 2009-ben az előző évihez képest (23. melléklet). A lédig borok behozatala csaknem a felére csökkent, a palackos boroké 40%-kal esett vissza. Lédig borból túlnyomórészt asztali vörösbor érkezett, az importból származó asztali fehérbor iránti kereslet jelentősen csökkent. A palackos borimport legnagyobb hányadát az asztali vörösbor tette ki.

A borimporton belül 2007 óta folyamatosan **nőtt a palackos borok részaránya**, ez a folyamat 2009-ben is folytatódott. Az import 31%-a palackos, a többi lédig kiszerezésű volt.

10.2.2. Bel- és külpiaci értékesítés

Az AKI PÁIR csak az összes bortermelés 50-60%-át kitevő asztali és tájbor értékesítését és árát figyeli meg, a minőségi borok piaci folyamatainak alakulásáról nem állnak rendelkezésünkre információk (kivéve külpiaci értékesítés).

Az **asztali és tájborok belföldi értékesítése 12%-kal nőtt** 2009-ben. Az összes forgalom 59%-át a fehérborok tették ki. A fehér tájborok iránti kereslet 15%-kal csökkent, amit a 8%-kal növekvő asztali boreladás nem tudott ellensúlyozni, így az összes fehérbor értékesítés 1%-kal mérsékldött. A vörös és rozéborok értékesítése 7%-kal emelkedett, ezen belül mind az asztali, mind a tájborok iránt nőtt a kereslet 11, illetve 3%-kal.

A KSH külkereskedelmi statisztikája szerint az **asztali és minőségi borok exportja volumenben 11%-kal, értékben csaknem 5%-kal emelkedett** 2009-ben az előző évihez képest (25. melléklet). A külpiaci értékesítés nagyobb hányadát a lédig borok (60%) tették ki. Az előző évhez képest csökkent a magasabb értékű palackos borok aránya a kivitelben belül. A lédig borok exportja 33%-kal emelkedett, ezen belül mind az asztali, mind a minőségi borok kivitele nőtt. A nemzetközi piacon továbbra is a magyar fehérborok voltak keresettebbek. A palackos borok kivitele 11%-kal csökkent.

Magyarország a lédig borok legnagyobb részét Németországba és Csehországba exportálta, a palackos borok felét Nagy-Britanniába, Csehországba és Németországba. Az exportnak csak kis része irányult Kínába, mégis figyelemre méltó, hogy Magyarország 2009-ben csaknem 40%-kal növelte a palackos borok exportját Kína felé. Kína borpiaca évente 3%-kal bővül, az ország importigénye jelentős, ami kedvező lehetőséget jelenthet a hazai export szempontjából.

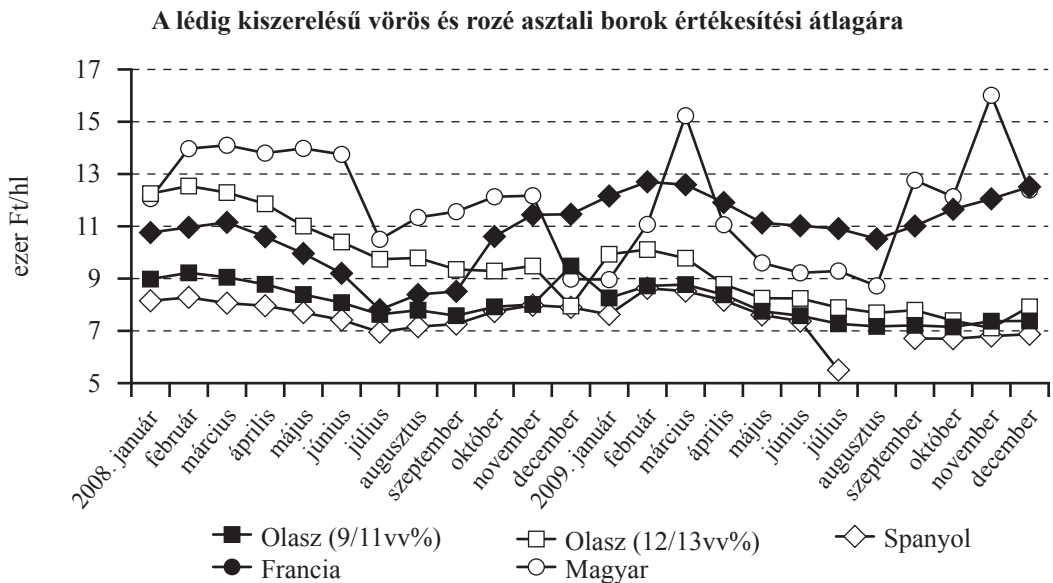
A bor külkereskedelmének egyenlege pozitív volt, mennyiségben 32%-kal, értékben 17%-kal javult.

A pezsgő exportja mennyiségben 2%-kal, importja 40%-kal csökkent a vizsgált időszakban. Az export értéke 10%-kal nőtt, feltehetően a drágább pezsgők aránya volt nagyobb a kivitelben. A külkereskedelem egyenlege pozitív volt, volumenben és értékben is csaknem négyszeresére nőtt. A pezsgő legfontosabb exportpiaca Svédország és Észtország volt, az import nagy része a német és az olasz piacról érkezett.

10.3. A piaci árak tendenciája

Az asztali és tájborok feldolgozói értékesítési ára kismértékben emelkedett 2009-ben az előző évihez képest, a magasabb értékű tájborok árának közel 8%-os növekedése miatt (24. melléklet). A fehérborok ára nőtt a nagyobb külpiazi kereslet miatt, míg a vörös és rozéboroké csökkent.

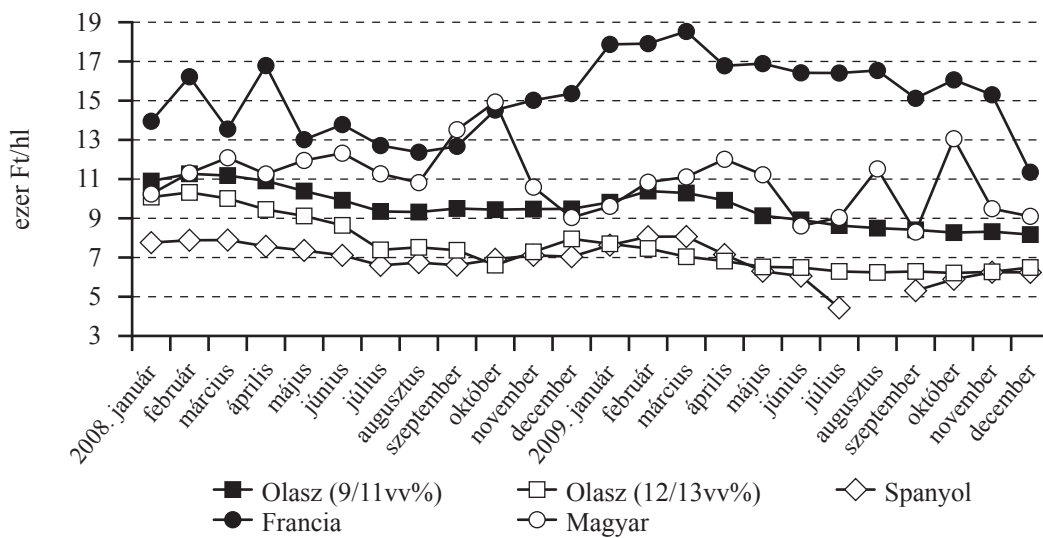
32. ábra

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA

A jelentősebb uniós bortermelő országok árait összevetve az tapasztalható, hogy 2009-ben a lédig kiszerezésű vörös és rozé asztali borok hazai ára, valamint a franciaországi árak is meghaladták az olasz- és a spanyolországi árakat (32. ábra). A lédig kiszerezésű fehér asztali borok magyarországi ára versenyképesebb az európai piacon a lédig asztali vörös borok árához viszonyítva, amit az export volumene is alátámaszt (33. ábra).

A lédig kiszerezésű fehér asztali borok értékesítési átlagára

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA